

Zaterdag 11 oktober 1997; een Kleinste Jager op het strand

Berry van der Hoorn

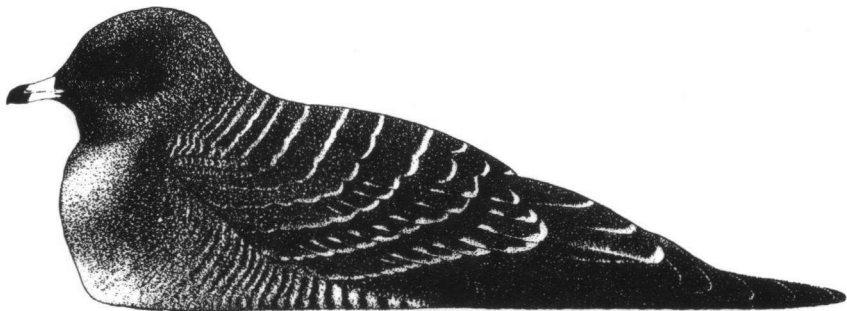
Afgepeigerd door de tegenwind arriveerde ik even na zonsopgang bij de reddingsbrigade. West zes, niet onaardig. Telescoop op het statief en kijken maar. Ik stond nog geen vijf minuten of het werd opnieuw nacht en regen kletterde met bakken naar beneden. Op zo'n moment moet je prioriteiten stellen; ik hing mijn regenbroek over de telescoop in plaats van hem aan te trekken, en drukte me tegen de rand van het houten gebouwtje voor beschutting. De windvlagen bereikten nu en dan kracht acht, waardoor mijn regenbroek als een soort vaandel aan mijn statief wapperde, en de regen in mijn gezicht en door mijn broek sloeg. Ik koos haastig positie aan de achterkant van het bouwsel, terwijl de regen en wind langzaam afnamen. Achter mijn rug hoorde ik grind knarsen en toen ik mij omdraaide keek ik in het (vrijwel altijd) grijnzende gezicht van Roy.

We deden een nieuwe poging door aan de voorzijde te gaan zitten, Roy op een blok hout, ik op een stapel stenen, traditiegetrouw gegapt bij restaurant 'Les Pyramides'. De vogels vlogen mondjesmaat. Op de horizon keilde een Jan van Gent, voorlangs vlogen enkele noordse dieven. Halverwege de horizon vloog een Noordse Stormvogel. Verder was het rustig. De branding was breed en heftig, schuimkoppen rolden voort en spatten uiteen op het strand. Roy ontdekte vrij noordelijk een Vaal Stormvogeltje (de enige van die dag; de dag ervoor vlogen er maar liefst 27 langs!). Het 'vaaltje' vloog door de diepe golfdalen, althans deed een poging daartoe. Het roeide met zijn vleugels maar kwam nauwelijks vooruit. Slechts af en toe was het tengere zwarte vogeltje zichtbaar tussen de golven. Na verloop van tijd gaf het vaaltje de strijd op en liet het zich rustig naar het Noorden afdrijven.

Inmiddels arriveerde Steve. Steve zocht geen blok hout of stenen, hij had een klapstoel. Alsof dat nog niet erg genoeg was bleek hij ook nog een nieuwe Zeiss-kijker te hebben, stukken beter dan onze telescoop. Steve negeerde onze jaloerse blikken en installeerde zich behaaglijk links naast ons. Een klein halfuurtje later vloog een Grote Jager voorlangs over het strand, van Noord naar Zuid, om enkele minuten later in tegengestelde richting nogmaals langs te komen. De machtigste jager, met een grote kop en lichaam, brede vleugels met een opvallende witte vlek, en een vervaarlijk uitzierende snavel. Eind september, begin oktober zag ik ze vanaf het terras van Par-

nassia wel eens slalommen tussen badderende badgasten die nog niet helemaal begrepen dat de zomer al voorbij was. Het verbaasde mij dat zo'n jager niet af en toe eens een oog uit een argeloze badgast pikte, wat gezien de snavel van de vogel en de aard van het beestje toch goed mogelijk moet zijn.

Het beperkte aantal vogels dat voorbij vloog nam nog verder af en ik keek even naar het Noorden, waar ik boven het strand direct een jager oppikte die heen en weer vloog, van ons af, de Hoogovens en de Zuidpier op de achtergrond. Steve kwam als eerste tot de conclusie dat het een juveniele Kleinste Jager was, Roy en ik volgden. Zeer smalle vleugels vrijwel zonder witte vlek, koel getint, klein en een relatief volle borst. De jager landde op het strand en bleef daar zitten, ondanks de passerende wandelaars met honden. Roy was nerveus, hij had nog nooit eerder een Kleinste Jager gezien en wij spoorden hem aan om er naartoe te fietsen, wat hij ook deed. Steve en ik bleven koelbloedig de telling uitzitten. Twee stoere kerels, geteisterd door weer en wind, doorzetters met moraal, niet vatbaar voor storende verleidingen als zittende Kleinste Jagers (bovendien dachten we dat de vogel toch wel pleitte zou zijn eer we ter plaatse waren en nee, dat heeft niets te maken met luiheid).

Kleinste Jager. Tekening: Roy Slaterus.

Om de zoveel tijd controleerden we of de jager nog op het strand zat, wat steeds zo bleek te zijn. Ik richtte mijn telescoop nog maar eens op de vogel, hoewel ik er vanaf deze afstand weinig aan zag, behalve dat hij klein was. Vanuit de rechterbovenhoek van mijn beeld kwam Roy aanhollen, struikelde over zijn eigen benen en ging languit in het zand. Een prachtig gezicht! In een poging om gezichtsverlies te voorkomen zwaaide Roy quasi nonchalant zijn telescoop voor zijn ogen en bestudeerde de jager vanuit geknielde positie, alsof de actie volledig volgens plan was. Vervolgens sloop hij behoedzaam naar de jager, die rustig bleef zitten alsof er niets aan de hand was, zelfs toen Roy wel erg dichtbij kwam. Roy keek een tijdje, draaide zich om en zwaaide uitgelaten; nu werd ik toch ook wel wat nerveus.

We verzamelden de spullen van Roy en fietsten (Steve achterop) langs de binnenkant van de buitenste duinenrij richting Parnassia. Halverwege klommen we moeizaam (Steve wordt een dagje ouder) over de duinenrij, via een legaal pad, naar het strand. Op een draffe liepen we naar de Kleinste Jager en Roy. De vogel was inderdaad bijzonder klein, en bijzonder tam. Hij stond boven op de resten van wat ooit een Zilvermeeuw geweest moet zijn. Met zijn snavel stond hij in het verdroogde en gezouten vlees te peuren, op de schedel te hakken of aan één van de vleeskleurige poten te trekken, in de hoop iets eetbaars binnen te krijgen. Wij stonden op een meter of vier afstand, maar dat deed hem niets. Ik had wel eens eerder een langs vliegende Kleinste Jager gezien, bij de Reddingsbrigade en op Texel, maar dit was stukken beter; ik ging behoorlijk uit mijn dak.

De jager werd verjaagd door een goedmoedige Golden Retriever, vloog een rondje, landde tijdelijk op de resten van een Noordse Stormvogel, koos opnieuw het luchtruim en landde weer voor ons op de Zilvermeeuw. In vlucht was goed te zien hoe smal de vleugels waren. Alleen de buitenste twee handpennen hadden witte veerschachten. De onderstaartdekveren, de oksels en de bovenstaartdekveren waren zwart-wit gestreept. In zit vielen de gestreepte flanken op, de afgeronde verlengde middelste staartveren, de kleine snavel met veel zwart in de punt, en het vrijwel ontbreken van lichte toppen aan de handpennen. Kenmerken die de Kleinste van de Kleine Jager onderscheiden. In zit leek de kleur van de vogel minder koud dan wanneer de vogel vloog.

Ook al had ik geen telelens bij me, ik neem vrijwel altijd een camera mee, wat vandaag goed van pas kwam. Door de standaardlens moest ik wel dichtbij zien te komen. Kijker af, tassen weg, camera in de hand en liggen, plat

op de buik. Ik ben nooit in dienst geweest, maar ik kon mij levendig voorstellen hoe dat is, toen ik kruipend op mijn ellebogen, schuifelend met mijn benen, zo laag mogelijk richting jager kroop. Ik kwam op minder dan een halve meter afstand, de vogel keek mij scherp aan, ik keek naar zijn bijzonder scherpe snavel en was op mijn hoede. Kleinste Jagers zijn nogal agressief. Er zijn zat bekende foto's van Kleinste Jagers die met hun snavel op iemands hoofd staan te hameren, dus waarom niet bij mij? De vogel was perfect in beeld, van kop tot staart, met een stuk zee en de Zuidpier op de achtergrond, licht mee. Met ingehouden adem drukte ik af... Er gebeurde niets! Tot mijn ontzetting bleek het rolletje vol te zijn. En natuurlijk had ik uitgerekend vandaag geen reserverolletjes bij me. Teleurgesteld kroop ik terug, een bijzondere kans gemist, en ik aanvaardde de terugreis.

De volgende dag, Noordwest zes-zeven, liet ik mij per fiets over het strand van IJmuiden naar Bloemendaal blazen, de tassen volgestouwd met allerlei lenzen en rolletjes. De Kleinste Jager was verdwenen...